

ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການໃຫ້ແກ່ຊາວ
ກະສິກອນໃນເຂດບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການກະສິກຳເພື່ອໂພຊະນາການ

ປື້ມຄຸ້ມສິ່ງເສີມເຕັກນິກ

ການລ້ຽງໝູຊຸມ

ບ້ານໂພນໄຊ ເມືອງໄຊເສດຖາ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ສ ປປ ລາວ.
Phonexay village, Saysettha district, Vientiane Capital,
Lao PDR.

ໂທ: +856 20 416 556

Fax: +856 20 416 556

E-mail : ssfsn.project@gmail.com

ເວັບໄຊ: www.afn.gov.la

ໂຄງການກະສິກຳ ເພື່ອໂພຊະນາການ

ມັງກອນ, 2019

ເອກະສານອ້າງອີງ

ຄູ່ມືເຕັກນິກການລ້ຽງໝູ ຂອງກົມສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະໜະກອນ
(ໂຄງການ Leap)

Pravongviengkham, P.P. 1998. Swidden based Farm Economies in Northern Laos: Diversity, constraints and opportunities for livestock. In: ACIAR Proceedings No 87. Australian Center of International Agricultural Research: Canberra, Australia.

Sounthilath, B. (2005). Smallholder farming systems in the northern provinces of Lao PDR. Lao Journal of Agriculture and Forestry 10, 26-35.

Thorne, P. (2005). Pig raising in Northern Lao PDR Working Paper No. 4. Participatory Livestock Development Project (ADB PPTA No. 4287-Lao). CIAT/ILRI: Vientiane, Lao People's Democratic Republic.

- (2) ຄິດໄລ່ຕົ້ນທຶນ ແລະ ລາຍຮັບຮູບແບບເຕັກນິກຂອງໂຄງການສະເໜີ
- ເປັນເຂດທີ່ຊອກຫາວັດສະດຸຮອງພື້ນຄອກໄດ້ງ່າຍເຊັ່ນ: ຂີ້ແກບ, ຂີ້ເລື້ອຍ ເພາະທຸກຄັ້ງເມື່ອສິ້ນສຸດການລ້ຽງໝູຕ້ອງໄດ້ເອົາອອກນໍາໄປເປັນຝຸນຊີວະ ພາບໃຫ້ແກ່ການປູກພືດຕ່າງໆ ແລະ ເອົາເຂົ້າທົດແທນຄັ້ງລະ 500-800 ກິ ໂລ, ໃນປີໜຶ່ງປ່ຽນ 2 ຄັ້ງ
  - ມີການລົງທຶນຊື້ວັດຖຸ ແລະອຸປະກອນສໍາລັບເຮັດອາຫານໝັກ
  - ການລ້ຽງໝູຂຸມຕ້ອງມີອາຍຸບໍ່ຫຼຸດ 20 ກິໂລ ຖ້ານ້ອຍຫຼາຍຕ້ອງໄດ້ອານຸ ບານໝູຕື່ມ
  - ການລ້ຽງໝູຂຸມ ເປັນການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຈາກທໍາມະຊາດທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງມີລາຄາບໍ່ແພງ, ການລ້ຽງໝູຂຸມມີຜົນຕອບແທນສູງ ເພາະສາມາດລົດ ຕົ້ນທຶນລົງ 40-50% .
  - ຕົວຢ່າງການລົງທຶນລ້ຽງໝູລູກປະສົມ 10 ໂຕ 13.589.800ກີບ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ 17.720.000ກີບ ແລະ ມີກໍາໄລປະມານ 4.130.200ກີບ ດັ່ງລາຍລະອຽດຢູ່ໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງທີ 2 : ການປະເມີນຕົ້ນທຶນການຜະລິດ

ເຕັກນິກການລ້ຽງໝູຂຸມ(ລູກປະສົມ)			
ການລ້ຽງໝູຂຸມສາມາດຫຼຸດຕົ້ນທຶນການຜະລິດໄດ້ເຖິງ40%	40	ນໍ້າໜັກເລີ່ມຕົ້ນ, ກິໂລ/ໂຕ	18
ອັດຕາການຕາຍຂອງໝູ ໃນຮູບແບບເຕັກນິກທີ່ນໍາສະເໜີ	6	ນໍ້າໜັກສຸດທ້າຍ, ກິໂລ/ໂຕ	90
ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕ(ກຼາມ/ໂຕ/ວັນ)	480		
ໃຊ້ເວລາການລ້ຽງ(ວັນ)	150		
ຈໍານວນອາຫານກິນສະເລ່ຍ/ມື້/ໂຕ 1.8 ກລ, ໃຊ້ອາຫານທັງໝົດ	270		
ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕໃນຮູບແບບຊາວກະສິກອນ(ກຼາມ/ໂຕ/ວັນ)	350		
ອັດຕາການຕາຍຂອງໝູທີ່ລ້ຽງໃນເງື່ອນໄຂຊາວກະສິກອນ	18	ນໍ້າໜັກສຸດທ້າຍ, ກິໂລ/ໂຕ	70.5
ຊາວກະສິກອນໃຊ້ເວລາລ້ຽງ(ວັນ)	150		
ຈໍານວນອາຫານທີ່ໃຊ້ສະເລ່ຍ/ມື້/ໂຕ 1.8 ກລ, ໃຊ້ອາຫານທັງໝົດ	270		

ຂໍ້ແນະນໍາ

ປຶ້ມຄູ່ມືແນະນໍາເຕັກນິກການລ້ຽງໝູຂຸມ ສໍາລັບຊາວກະສິກອນ ໄດ້ຖືກ ພັດທະນາຂຶ້ນ ໃຫ້ມີລັກສະນະງ່າຍດາຍ ສາມາດເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະ ນໍາໄປປະ ຕິບັດ ໄດ້ງ່າຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນຕົນ ເພາະຜູ້ຂຽນໄດ້ເນັ້ນເຖິງການນໍາໃຊ້ອຸປະກອນ ວັດ ຖຸ ດິບອາຫານສັດ ແລະ ແນວພັນທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ. ເຕັກນິກການການລ້ຽງໝູຂຸມ ເພື່ອປະກັນທາງດ້ານສະບຽງ ແລະ ຜະລິດເປັນສິນຄ້າ.

ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ແທດເໝາະໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ໂຄງການ ກະສິກໍາເພື່ອ ໂພຊະນາການ ໂດຍມີການ ຮ່ວມມືກັບນັກວິຊາການສະເພາະດ້ານ ແລະ ພະນັກງານປະສານຂອງໂຄງການ NAFRI/DAEC ເພື່ອພັດທະນາມາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນ ທີ່ເປົ້າໝາຍໂຄງການ.

ຂຽນ ແລະ ຮຽບຮຽງໂດຍ:

ບຸນຖາວອນ ກຸນນະວົງສາ ແລະ ສິມຈັນ ຄໍາພາວົງ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ:

ອຸໄລທໍາ ລາຊະສິມມາ ແລະ ອານົງ ວິໄລວັນ

ຜູ້ກວດແກ້:

ສຸກສະຫວັນ ສີຫານຸວົງ ແລະ ທິງສະຫວັນ ແກ້ວມະນີ

ສາລະບານ

	ໜ້າ
ຂໍ້ແນະນຳ	3
ສາລະບານ	4
ຄຳນຳ	5
1. ຄຸນປະໂຫຍດທາງໂພຊະນາການ ແລະ ການສ້າງລາຍຮັບ	6
2. ເງື່ອນໄຂຂອງຊາວກະສິກອນ	7
3. ຂັ້ນຕອນການລ້ຽງໝູຊຸມ	8
4. ເງື່ອນໄຂ ແລະຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ	27
5. ການປະເມີນທາງດ້ານການຕະຫຼາດ	28
ເອກະສານອ້າງອີງ	31

5.2 ໂອກາດດ້ານການຕະຫຼາດ

- ຊີ້ນໝູຊຸມ ເປັນຊີ້ນໝູທີ່ຜະລິດຈາກລະບົບຊີວະພາບ ບໍ່ເປັນພິດຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ໃນອານາຄົດການບໍລິໂພກຊີ້ນໝູອາດເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງຂອງສັງຄົມບ້ານ ເຮົາ ແລະ ອາດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັບວິທີການລ້ຽງໝູໂດຍທົ່ວໄປ ເຊັ່ນມີລາຄາດີ ແລະ ມີຕະລາດຮອງຮັບການຜະລິດ.

5.3 ການຄິດໄລ່ຕົ້ນທຶນ ແລະ ລາຍຮັບ

(1) ຄິດໄລ່ຕົ້ນທຶນ ແລະ ລາຍຮັບຮູບແບບເຕັກນິກ ແລະກິດຈະກຳທີ່ຊາວບ້ານ ເຄີຍເຮັດມາ.

- ເຕັກນິກການລ້ຽງໝູຊຸມເປັນເຕັກນິກໃໝ່ ຊາວກະສິກອນຢູ່ບ້ານເຮົາຍັງບໍ່ ເຄີຍລ້ຽງ ແລະບໍ່ມີປະສົບການ ສ່ວນຫຼາຍເຂົາເຈົ້າລ້ຽງໝູແບບທຳມະຊາດທີ່ ເຄີຍລ້ຽງມາເຊັ່ນລ້ຽງປ່ອຍ, ລ້ຽງຂັງໃນຂອບເຂດ ແລະ ລ້ຽງຂັງ ໃຫ້ ອາຫານໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີລາຄາຖີ ແລະມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ.

ຕົວຢ່າງ:

- ການລ້ຽງໝູຜັນລູກປະສົມຂອງຊາວກະສິກອນມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບ ໂຕຕ່ຳປະມານ 360 ກຼາມ/ໂຕ/ວັນ, ນ້ຳໜັກເວລາຂາຍອອກປະມານ 72 ກິ ໂລ.
- ການລົງທຶນໃນການລ້ຽງໝູ 10 ໂຕປະມານ 10.270.000 ກີບ ແລະຜົນ ໄດ້ຮັບ 11.808.000ກີບ ໄດ້ກຳໄລປະມານ 1.530.000 ກີບ.

4.2 ພື້ນທີ່ແລະແຫຼ່ງນໍ້າ

- ພື້ນທີ່ສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ດິນຄັງໃກ້ແຫຼ່ງນໍ້າ, ເປັນບ່ອນສູງນໍ້າບໍ່ຖ້ວມ.
- ພື້ນທີ່ບໍ່ຫ່າງໄກຈາກບ້ານເພື່ອສະດວກໃນການລ້ຽງ, ການດູແລຮັກສາ.

4.3 ແຮງງານ

- ໃຊ້ແຮງງານໄດ້ທຸກເພດທຸກໄວໃນຄອບຄົວສາມາດຊ່ວຍກັນໄດ້.

4.4 ເຄີຍມີປະສົບປະການ

- ມີປະສົບການໃນການລ້ຽງ.
- ຈໍາເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຊາວກະສິກອນບ້ານເປົ້າໝາຍ.

5. ການປະເມີນທາງດ້ານການຕະຫຼາດ

5.1 ແນວພັນ ແລະ ສິ່ງນໍາເຂົ້າໃນການລ້ຽງໝູ

- ການລ້ຽງໝູຊຸມ ເປັນເຕັກນິກທີ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ຢູ່ຫຼາຍປະເທດແລ້ວເຊັ່ນຢູ່ເກົາຫຼີ, ປະເທດໄທ,...ແຕ່ຢູ່ລາວເຮົາຍັງຖືວ່າເປັນເຕັກນິກໃໝ່, ການລ້ຽງໝູຊຸມນີ້ສາມາດແລ້ວໄດ້ໃນໝູພື້ນເມືອງ, ລູກປະສົມ ແລະ ພັນແທ້ ແຕ່ການລ້ຽງໝູພື້ນແທ້ຕ້ອງໄດ້ນໍາເຂົ້າປັດໃຈຫຼາຍຢ່າງຈຶ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນດີເຊັ່ນຫົວອາຫານ ແລະ ປັດໃຈອື່ນໆ, ໝູລາດແມ່ນສາມາດກິນອາຫານພື້ນບ້ານໄດ້ດີ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຄ່າຕົ້ນທຶນການຜະລິດຕໍ່າ ແລະ ຊາວກະສິກອນມີລາຍສູງຂຶ້ນ.
- ການປຸກສ້າງຄອກໝູຊຸມມີການລົງທຶນເລັກນ້ອຍ ແຕ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ຫຼາຍປີ ແລະ ເຮົາຄວນນໍາໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນເພື່ອປຸກສ້າງຄອກ.

ຄໍານໍາ

ການລ້ຽງໝູຊຸມ ເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງໝູທົ່ວໄປ ໂດຍສະເພາະຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງໃນລະດັບນ້ອຍ 5-10ໂຕ ເພື່ອຜະລິດຂາຍເປັນລາຍຮັບເສີມໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ເພາະມີການລົງທຶນຕໍ່າ, ການລ້ຽງໝູແບບທອມຂາຍທີ່ລ້ຽງກັນທົ່ວໄປຈະມີຕົ້ນທຶນການຜະລິດສູງປະມານ 60-70% ແມ່ນອາຫານ ຊຶ່ງໄດ້ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ລ້ຽງໝູດ້ານລາຍຮັບຕໍ່າ ແລະ ບາງເທື່ອຖ້າລ້ຽງບໍ່ດີກໍ່ຂາດທຶນ. ການລ້ຽງໝູຊຸມ ແມ່ນວິທີການລ້ຽງໝູທົ່ວໄປອາດຈະເປັນແນວພັນໝູລາດ, ໝູລູກປະສົມ ແລະ ໝູພັນກໍ່ໄດ້ ໂດຍເນັ້ນໃນການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນເປັນຫຼັກ ແລະ ຫາໄດ້ງ່າຍ ລາຄາຖືກ ເຊັ່ນສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການຜະລິດກະສິກໍາ ໃຫ້ກັບຄືນມາເກີດປະໂຫຍດອີກ ຊຶ່ງເປັນການຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການລ້ຽງໝູລົງຫຼາຍ.

ການລ້ຽງໝູຊຸມຍັງເປັນການຜະລິດກະສິກໍາແບບປະສົມປະສານລະຫວ່າງການປູກຝັດ ແລະ ການລ້ຽງສັດ ເພາະວ່າຂີ້ສັດ ແລະ ວັດຖຸທີ່ຖືກຢ່ອຍສະລາຍ ແລະ ຖືກໜັກໂດຍເຊື້ອຈຸລິນຊີທີ່ມີປະໂຫຍດໃນພື້ນຄອກກາຍເປັນຝຸ່ນທີ່ດີໃນການປັບປຸງດິນ ແລະ ເປັນອາຫານຝັດຜັກ, ໝາກໄມ້ ໄດ້ດີແລະສິ່ງເສດເຫຼືອກະສິກໍາກໍ່ຈະກັບມາເປັນອາຫານສັດໃນການລ້ຽງໝູຊຸມອີກ. ນອກນັ້ນການລ້ຽງໝູຊຸມຍັງຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາເລື້ອງກິນເໝັນຂອງຂີ້ໝູ, ບັນຫານໍ້າເສຍເປັນການຊ່ວຍຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ ໂດຍສະເພາະການລ້ຽງໝູໃນເຂດຊຸມຊົນ ເພາະຈະຊ່ວຍໃນການແກ້ໄຂບັນຫາກິນເໝັນ, ແມງວັນ ແລະ ນໍ້າເສຍຫຼັກລຽງການນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ຢາຕ້ານເຊື້ອ, ຊັ້ນໝູຈະເປັນຊັ້ນໝູຊີວະພາບປອດສານຝົດ ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ປຶ້ມຄູ່ມືເຫລົ່ານີ້ບໍ່ອາດປາສະຈາກຄວາມຂາດຕົກບົກຜ່ອງທາງດ້ານເນື້ອໃນ ແລະ ເຕັກນິກ ຫວັງວ່າຈະໄດ້ຮັບຄວາມຮ່ວມມືຈາກທຸກພາກສ່ວນໃນການປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນ, ສິ່ງຂ່າວ ດ້ວຍວິທີການສ້າງສັນ ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນສົມບູນຂຶ້ນຕື່ມ.

1. ຄຸນປະໂຫຍດທາງໄພຊະນາການ ແລະ ການສ້າງລາຍຮັບ

- ຊັ້ນໜູເປັນແຫຼ່ງທາດຊີ້ນທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມສູງສຸດໃນປະຈຸບັນ, ຊັ້ນສັນໃນເປັນຊັ້ນທີ່ມີຄຸນນະພາບ(ທາດຊີ້ນ)ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ຍັງອຸດົມໄປດ້ວຍສານອາຫານອື່ນໆເຊັ່ນ ວິຕາມິນບີ 1 , ວິຕາມິນເອ, ຝິດສະຝັລັດ ແລະ ວິຕາມິນບີ 3.
- ຊັ້ນໜູເນື້ອແດງມີທາດຊີ້ນ 22,8%, ໄຂມັນ 1,2%, ເຖົ້າ 1.1%, ນໍ້າ 75%.
- ການລ້ຽງໜູຊຸມ ເປັນເຕັກນິກການລ້ຽງທີ່ໃຊ້ຕົ້ນທຶນການລ້ຽງຕໍ່າ ເພາະເປັນການນຳໃຊ້ວັດຖຸດິບໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີລາຄາຖືກ ແລະ ນຳໃຊ້ເສດເຫຼືອຈາກຄົວເຮືອນມາປຸງແຕ່ງເປັນອາຫານ.
- ຊັ້ນໜູມີເນື້ອແໜ້ນ, ມີໄຂມັນໜ້ອຍ, ປອດສານຝິດ, ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຕະລາດທົ່ວໄປ.
- ເປັນເຕັກນິກທີ່ດີ ເພາະບໍ່ທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມໂດຍສະເພາະການລ້ຽງໃນເຂດຊຸມຊົນ.
- ໜູຢູ່ສະບາຍ, ໜູບໍ່ເຈັບຂໍ້ຕົນ, ຂໍ້ຂາ, ບໍ່ແຜ່ຜົວໜັງ.
- ປະຢັດແຮງງານ ແລະ ນໍ້າໃນການອະນາໄມຄອກ.
- ການລ້ຽງໜູຊຸມສາມາດຫຼຸດຕົ້ນທອນການຜະລິດໄດ້ເຖິງ 50% ຊາວກະສິກອນຈະມີລາຍຮັກຈາກການລ້ຽງໜູເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ຂີ້ສັດ ແລະ ວັດຖຸທີ່ຍ່ອຍສະລາຍຈະຖືກໜັກໂດຍເຊື້ອຈຸລິນຊີທີ່ມີປະໂຫຍດເຮັດໃຫ້ກາຍເປັນຝຸ່ນທີ່ດີໃນການປັບປຸງດິນຊຶ່ງເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຝິດ ແລະ ສາມາດນຳໄປໃຊ້ກັບໜອງປາໄດ້ອີກດ້ວຍ.

ຕາຕະລາງ ທີ 1: ການປ້ອງກັນພະຍາດໜູ

ອາຍຸສັດ(ມື້)	ຢາ,ວັກຊີນທີ່ໃຊ້	ຄຸນປະໂຫຍດ	ວິທີໃຊ້
3 - 4	Fer-dextran (ຄັ້ງ 1)	ປ້ອງກັນພະຍາດຂີ້ຂາວ	ສັກກ້າມຊັ້ນທີ່ຄໍ
10	Fer-dextran (ຄັ້ງ 2)	ປ້ອງກັນພະຍາດຂີ້ຂາວ	ສັກກ້າມຊັ້ນທີ່ຄໍ
17-18	ວັກຊີນປ້ອງກັນຫົວບວມທີ່ເກີດຈາກ (E.coly)	ປ້ອງກັນພະຍາດຫົວບວມທີ່ເກີດຈາກ (E.coly)	ສັກກ້ອງລືບໜັງຄໍ
21-22	ວັກຊີນປ້ອງກັນພະຍາດຖອກທ້ອງ	ປ້ອງກັນພະຍາດຖອກທ້ອງ	ສັກກ້ອງລືບໜັງຄໍ
40	ວັກຊີນອະຫິວາໝູ	ປ້ອງກັນອະຫິວາໝູ	ສັກກ້ອງລືບໜັງຄໍ
50-60	ວັກຊີນເຕົ້າໂຮມເລືອດ	ປ້ອງກັນພະຍາດເຕົ້າໂຮມເລືອດ	ສັກລືບໜັງຄໍ

⇒ ຄວນຂ້າແມ່ທ້ອງໂຕກົມເມື່ອອາຍຸ 21-25ວັນ ດ້ວຍຢາຂ້າແມ່ທ້ອງ ໄອເວີເມັກຕິນ(ວົງຈອນຊີວິດຂອງໂຕກົມປະມານ 35-60ວັນ).

4. ເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ

4.1 ຄວາມສະຫມັກໃຈຂອງຊາວກະສິກອນ

- ຊາວກະສິກອນຕ້ອງມີຄວາມສະຫມັກໃຈ.
- ຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຫັດສະນະສຶກສາ.
- ສ້າງຄອບຄົວຕົວແບບໃນການລ້ຽງ.

ສາຍເຫດ:

- ເກີດຈາກເຊື້ອ ອີໂກລາຍ, ຄອກເປີເປື້ອນ, ຄອກບໍ່ໄດຂ້າເຊື້ອ ແລະ ອາກາດປ່ຽນແປງຢ່າງກະທັນຫັນ.

ອາການ:

- ໝູນ້ອຍເຈັບທ້ອງຢ່າງຮຸນແຮງ, ຂີ້ເປັນນ້ຳສີຂາວປົນຂຽວມີກິ່ນເໝັນຄາວ, ອ່ອນເພຍ, ຕົນໂຕເຢັນ, ສອງຂາຫຼັງລ່ອຍ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດ.

ການປ້ອງກັນ:

- ໃຫ້ໝູນ້ອຍທີ່ເກີດໃໝ່ກິນນ້ຳນົມເຫລືອງຈາກແມ່ໃຫ້ຫຼາຍໆ, ບໍ່ໃຫ້ຄອກປຽກຊຸ່ມ ແລະ ໃຫ້ຄວາມອົບອຸ່ນຢ່າງພຽງພໍ.

ການປິ່ນປົວ:

- ສັກຢາຕ້ານເຊື້ອອີກຕາຊິນ, ເອັນໂລຝອກ, ສະເຕັກໂຕໄມຊິນ, ເຜັນສະເຕັກ, ເປນີຊີລິນ ຕິດຕໍ່ກັນ 3 ວັນ ແລະ ສັກວິຕາມິນຕີ່ມເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ໝູນ້ອຍແຂງແຮງ.
- ໃບໝາກສີດາເປັນຢາຜົ້ນເມືອງສໍາລັບປິ່ນປົວພະຍາດໝູນ້ອຍຖອກທ້ອງແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນດີ.
- ໝາກກ້ວຍດິບ ກ້ວຍບໍ່ທັນແກ່ ຊອຍປະສົມກັບອາຫານ ຫຼື ປະສົມເກືອໃຫ້ໝູເຈັບທ້ອງກິນ.

2. ເງື່ອນໄຂຂອງຊາວກະສິກອນ

- ມີແນວພັນໝູລາດ, ໝູລູກປະສົມຫລືໝູພັນກໍ່ສາມາດນໍາມາລ້ຽງໄດ້.
- ມີແຮງງານໃນການດູແລຮັກສາແລະເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບເປັນປະຈໍາ.
- ມີເນື້ອທີ່ສໍາລັບປູກພືດອາຫານສັດເຊັ່ນ: ປູກມັນຕົ້ນ, ຖົ່ວສະໄຕໂລ ແລະ ອື່ນໆເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນສໍາລັບອາຫານ.
- ມີຄວາມມັກໃນອາຊີບລ້ຽງໝູ.
- ຖ້າມີບົດຮຽນແລະປະສົບປະການຍິ່ງເປັນການດີ.

ການລ້ຽງໝູຊຸມ

3. ຂັ້ນຕອນການລ້ຽງໝູຊຸມ

3.1 ແນວຜັນ

ແນວຜັນໝູທີ່ຈະນຳມາລ້ຽງອາດຈະເປັນແນວຜັນໝູລາດທີ່ໄດ້ງ່າຍໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ, ໝູລູກປະສົມຫລືໝູຜັນກໍ່ສາມາດນຳມາລ້ຽງໄດ້. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມຊາວກະສິກອນຕ້ອງຮູ້ຈັກຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດວ່າຄວນຈະລ້ຽງແນວຜັນໃດດີ ແລະ ຂາຍໄດ້ລາຄາດີ ມີກຳໄລ.

- ໝູລາດເປັນແນວຜັນທີ່ຊາວກະສິກອນເຂດຊົນນະບົດຜູກອຍນິຍົມກັນຫຼາຍ ແຕ່ໝູລາດຈະມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຕໍ່າ ປະມານ 200-300 ກຼາມ/ໂຕ/ວັນ. ສະນັ້ນ, ລ້ຽງໝູລາດ 5 ເດືອນຈະໃຫ້ນ້ຳໜັກປະມານ 45-50ກິໂລເທົ່ານັ້ນ ຖ້າຕ້ອງການໄດ້ນ້ຳໜັກສູງກວ່ານີ້ຊາວກະສິກອນຕ້ອງໃຊ້ເວລາລ້ຽງ 8-10ເດືອນ.
- ຖ້າເປັນໝູລູກປະສົມ ຊາວກະສິກອນຢູ່ບາງທ້ອງຖິ່ນກໍ່ມີຂະບວນການລ້ຽງໝູລູກປະສົມ ເພາະໃນປະຈຸບັນກໍ່ມີການບໍລິໂພກຊີ້ນໝູຜັນຫຼາຍຂຶ້ນ, ໝູລູກປະສົມຈະມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕທີ່ດີກວ່າໝູລາດຄືປະມານ 400-500 ກຼາມ/ໂຕ/ວັນ. ຖ້າລ້ຽງ 5 ເດືອນຈະໄດ້ນ້ຳໜັກປະມານ 65-70 ກິໂລ ຈຶ່ງສາມາດຂາຍໄດ້.
- ເລືອກຊື້ໝູທີ່ມີຂະໜາດໂຕ, ອາຍຸ ແລະນ້ຳໜັກເທົ່າກັນ ຫຼື ໃກ້ຄຽງກັນລ້ຽງໃນຄອກດຽວກັນ.
- ຄວນເລືອກຊື້ແນວຜັນໝູມາຈາກບ່ອນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ຄືຕ້ອງປອດພະຍາດ ແລະເປັນແນວຜັນທີ່ດີລ້ຽງໃຫຍ່ໄວ ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຕະຫລາດ

ຄວາມທົນທານສູງຕໍ່ເງື່ອນໄຂ ສະພາບແວດລ້ອມ:

- ຢູ່ໃນຄອກສັດຢ່າງນ້ອຍ 2-3 ວັນ, ບາງຄັ້ງຮອດອາທິດ.
- ຢູ່ໃນຊີ້ນໝູແຊ່ແຂງໄດ້ນານເຖິງ 4 ປີ, ໃນຊີ້ນໝູເອືອບເກືອໄດ້ເຖິງ 3-6 ເດືອນ.
- ຄອກເປື້ອນ, ອາຫານ ແລະນ້ຳປືນເປື້ອນ

ອາການ:

- ໝູຈະເຫງົາ, ບໍ່ກິນອາຫານ, ໄຂ້ຂຶ້ນສູງ, ຫາຍໃຈຝືດ, ທຳອິດຂີ້ຈະແກ່ນ ແລະ ຕໍ່ມາຂີ້ຈະແຫຼວ. ຕາມໃບຫູ, ແອບແອ້ຂາ, ພື້ນທ້ອງ ມີຕຸ່ມ ແລະ ສອງຂາຫຼັງຈະລ່ອຍ.

ການປ້ອງກັນ:

- ສັກຢາວັກຊີນອະຫິວາໝູ 2 ຄັ້ງ/ປີ. ສາມາດສັກໃນໝູທີ່ມີອາຍຸ 1 ເດືອນຂຶ້ນໄປ(ສັກໃຫ້ແມ່ ແລະ ລູກໃນມື້ຢ່ານົມ). ຖ້າໂຕໃດສົງໄສເປັນພະຍາດນີ້ໃຫ້ແຍກອອກຈາກຝູງ ແລະ ຂ້າເຊື້ອດ້ວຍປຸນຂາວ ຫຼື ຢາຂ້າເຊື້ອອື່ນໆ.

ການປິ່ນປົວ:

- ພະຍາດນີ້ແມ່ນບໍ່ສາມາດປິ່ນປົວໄດ້, ມີແຕ່ສັກຢາປ້ອງກັນເທົ່ານັ້ນ.

3.9.2 ພະຍາດຂີ້ເຈັບທ້ອງຂອງໝູນ້ອຍ

ໝູນ້ອຍທີ່ລອດຕາຍຈາກພະຍາດນີ້ຈະລ້ຽງນານໃຫຍ່ຈະມັກເກີດກັບໝູນ້ອຍດູດນົມ ແລະ ໝູນ້ອຍຢ່ານົມ.

- ການຂ້າແມ່ທ້ອງ ແລະ ສັກຢາປ້ອງກັນກໍ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການສັດຕະວະແພດວາງອອກ, ຖ້າກໍລະນີຫາກສັດມີອາການປ່ຽນໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:
  - ຖ້າມີໝູເຈັບປ່ວຍຢູ່ພາຍໃນຝູງໃຫ້ຝ່າວຍ້າຍອອກຈາກຝູງເພື່ອກັກຂັງແລະປິ່ນປົວຕ່າງ;
  - ຖ້າຫາກປິ່ນປົວດ້ວຍຕົນເອງ ຕ້ອງນຳໃຊ້ມາດຕະການບົ່ງມະຕິພະຍາດສາກ່ອນຈຶ່ງເຮັດການປິ່ນປົວເຊັ່ນ: ຕ້ອງມີການວັດແທກອຸນຫະພູມຮ່າງກາຍ, ຊອກຫາສາເຫດທີ່ຜ່ານໃຫ້ໝູເຈັບປ່ວຍ ຢ່າງລະອຽດ;
  - ຖ້າໝູຕາຍໃຫ້ຝັງຖິ້ມທັນທີ, ຫ້າມນຳເອົາໝູທີ່ຕາຍດ້ວຍພະຍາດມາຄົວກິນ ຫຼື ຄົວຂາຍຊີ້ນຢ່າງເດັດຂາດ;
  - ເມື່ອໝູເກີດພະຍາດໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍຂອງສັດຕະວະແພດຢ່າງເຄັ່ງຄັດ;
  - ກໍລະນີເປັນເຫດຮ້າຍແຮງຕ້ອງລາຍງານສັດຕະວະແພດປະຈຳບ້ານ, ກຸ່ມບ້ານ ຫຼື ສັດຕະວະແພດເມືອງ.

3.9.1 ພະຍາດອະຫິວາໝູ

ພະຍາດອະຫິວາໝູ ແມ່ນພະຍາດຕິດແປດທີ່ຮ້າຍແຮງສຳລັບໝູທຸກປະເພດທຸກໄວເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັດເຮັດໃຫ້ມີອັດຕາການຕາຍສູງເຖິງ 80-100%

ສາຍເຫດ:

- ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັດຕະກູນ Pestivirus, Hog cholera virus ທີ່ມີ

ຂະໜາດຂອງໝູ: ໝູນ້ອຍຄວນມີອາຍຸ 1 ,6 ເດືອນ ຫາ 2 ເດືອນ ຫຼື ມີນ້ຳໜັກປະມານ 15-20ກິໂລ ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ.

- ຖ້າກໍລະນີໝູທີ່ຊື້ມາຍັງນ້ອຍຫຼາຍ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ລ້ຽງອານຸບານໃຫ້ໄດ້ນ້ຳໜັກ ແລະມີສຸຂະພາບແຂງແຮງສາກ່ອນຈຶ່ງປ່ອຍລົງລ້ຽງ
- ຖ້າເປັນໝູເພດຜູ້ກໍ່ຄວນໄດ້ຕອນສາກ່ອນ ຕອນໃນຊ່ວງອາຍຸ 2-3 ອາທິດ ຈະເປັນການດີ.

ໝູລາດຍາວ 85-100 cm, ສູງ51-70 cm, ນ້ຳໜັກແມ່ພັນ 47-61 kg

ພັນລາດສະວາຍ ຫຸຕັ້ງຊີ້, ລ້ຽງລູກດີ

ພັນແລນເຣດ ມີຂີນ ແລະ ໜັງສີຂາວ, ຫຸຕຸບ

ພັນດູຣອກ(DR)ມີສີແດງເຂັ້ມ ແລະ ຫຸຕຸບໜ້ອຍໜຶ່ງ

3.2 ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່

- ໃຫ້ຄັດເລືອກບ່ອນປຸກສ້າງຄອກໝູໃນສະຖານທີ່ໂນນ, ບໍ່ມີນ້ຳຖ້ວມເວລາຝົນຕົກ ຫຼື ສາມາດລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ.
- ຄວນມີຕົ້ນໄມ້ເພື່ອເປັນຮົ່ມເງົາບັງແສງແດດ, ລົມຝົນ, ພະຍຸ, ແຕ່ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ ມີລົມລ່ວງດີ.
- ການສ້າງຄອກຄວນໃຫ້ເໝາະສົມກັບຈຳນວນ ແລະຂະໜາດໝູທີ່ຈະລ້ຽງເພື່ອນຳໃຊ້ຄອກໃຫ້ຄຸ້ມຄ່າການລົງທຶນ.

3.3 ການສ້າງຄອກ

- ຮູບແບບຄອກ: ເຝິງໝາແຫງນ, ເຝິງໝາແຫງນກາຍ, ແບບໜ້າຈີ່ວຊັ້ນດຽວ, ແບບໜ້າຈີ່ວສອງຊັ້ນ
- ທິດທາງຂອງຄອກ ສະຫຼຽງເລັກນ້ອຍຕາມທິດຕາເວັນອອກ-ຕາເວັນຕົກ ເພື່ອໃຫ້ແສງແດດສ່ອງເຂົ້າບໍລິເວນຄອກໄດ້ດີ
- ໂຄງສ້າງຂອງຄອກຕ້ອງແຂງແກ່ນ, ທົນທານ, ອີງໃສ່ວັດຖຸທີ່ຫາໄດ້ງ່າຍ ຫຼັງຄາມຸງດ້ວຍຫຍ້າ, ສັງກະສີ,... ຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ຝົນຮົ່ວ
- ບໍລິເວນຕັ້ງຄອກຕ້ອງເປັນບ່ອນໂນນ ຕາມຊາຍຄາຄອກຄວນເຮັດຮ່ອງເພື່ອລະບາຍນ້ຳໄດ້ໄວ
- ຊຸດຊຸມເລິກປະມານ 70-90 ຊັງຕີແມັດ ໃສ່ຜົນດິນບ່ອນເຮົາຈະລ້ຽງໝູ ແລ້ວນຳເອົາວັດສະດຸທີ່ຍ່ອຍສະລາຍໄດ້ເຊັ່ນ: ຂີ້ແກບ, ຂີ້ເລື້ອຍ,...ໃສ່ລົງໄປແທນດິນທີ່ຊຸດອອກໃຫ້ເຕັມ.

- ຕ້ອງເສີມອາຫານທີ່ມີທາດຊີ້ນໃນສຸດອາຫານທີ່ມີມັນຕົ້ນສູງ.
- ບໍ່ຄວນປະສົມມັນຕົ້ນແຫ້ງ ຫຼືມັນຕົ້ນໝັກເກີນ 20%ໃນສຸດອາ ຫານໝູນ້ອຍ ແລະ ໄກ່ນ້ອຍ.

ຂໍ້ແນະນຳ:

- ຄວນບົດໃຫ້ລະອຽດກ່ອນນຳໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ.
- ຄວນປຸກເອງເພື່ອລົດຕົ້ນທຶນ.
- ນອກນັ້ນຕາມທ້ອງຖິ່ນຍັງມີຜິດຫົວ, ຍວກກ້ວຍ ແລະ ຜັກສິດຫຼາຍຊະນິດທີ່ສາມາດນຳມາປຸງແຕ່ງເປັນອາຫານໝູໄດ້ ໂດຍສະເພາະໝູລາດ, ໝູລູກປະສົມ.

3.9 ການດູແລຮັກສາສະພາບສັດ

ຕາມທຳມະດາແລ້ວໝູທີ່ລ້ຽງແບບເຕັກນິກໝູຊຸມຈະແຂງແຮງດີບໍ່ມັກເປັນພະຍາດ ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍຕາມໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ບາງຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

- ຂັ້ນຕອນການຊີ້ແນວຝັນໝູຕ້ອງເປັນບ່ອນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ປອດພະຍາດ
- ຖ້າເປັນໝູນ້ອຍທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼຸດ 15 ກິໂລກໍຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ລ້ຽງ ແລະ ໃຫ້ອາຫານທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງອາຫານດີ(ຕ້ອງໄດ້ປະສົມອາຫານໝູນ້ອຍ) ປະມານ 20-30ກິໂລ ເພາະຊ່ວງນີ້ໝູນ້ອຍມີການເລີນເຕີບໂຕໄວ ຖ້າໄດ້ຮັບອາຫານບໍ່ພຽງພໍແລະ ມີຄຸນະພາບຕໍ່າ ກໍຈະເຮັດໃຫ້ໝູນ້ອຍກາຍເປັນໝູຄອດລ້ຽງນານໃຫຍ່.

ຂໍ້ຈຳກັດ:

- ໂດຍທົ່ວໄປສາມາດໃຊ້ສາລີລ້ຽງໝູ ຫຼືສັດປີກໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ
- ເລືອກໃຊ້ສາລີທີ່ມີຄຸນະພາບດີ,ບໍ່ມີເຊື້ອລາ

ຂໍ້ແນະນຳ:

- ຄວນບົດເມັດສາລີໃຫ້ມຸ່ນກ່ອນນຳໃຊ້ ເພາະສັດບໍ່ສາມາດຍ່ອຍເມັດສາລີທັງເມັດໄດ້.
- ຄວນເລືອກໃຊ້ສາລີທີ່ແຫ້ງດີ, ບໍ່ເກີດເຊື້ອລາ.
- ຄວນເລືອກສາລີມາບົດເອງດີກວ່າ ເພາະສາລີທີ່ບົດຂາຍອາດເຈືອປົນສູງ.

(5) ເຂົ້າປຽນ

- ໃຫ້ພະລັງງານ ແລະສັດປີກ 3.596 ແລະ 3.500ກິໂລກະລໍລີ/ກິໂລ
- ມີທາດຊີ້ນ 8%
- ໃຊ້ລ້ຽງໝູແລະສັດປີກບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ແຕ່ໃຊ້ລ້ຽງໝູບໍ່ຄວນໃຊ້ເຂົ້າປຽນເຂົ້າໜຽວລ້ວນໆ ຈະເຮັດໃຫ້ໝູທ້ອງ ຜູກ, ຄວນປະສົມຮຳ ແລະຜັກ

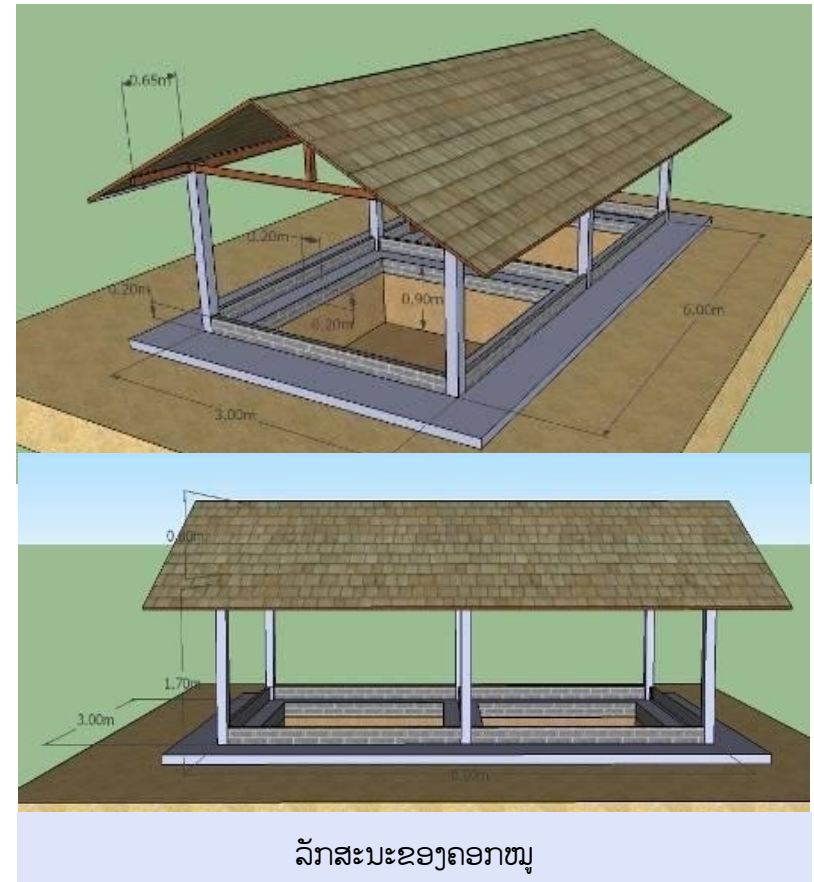
(6) ຫົວມັນຕົ້ນແຫ້ງ

- ມີທາດແຫ້ງປະມານ 75-80%, ມີພະລັງງານ 3.200-3.500 ກິໂລກາລໍລີ/ກິໂລໃກ້ຄຽງກັບສາລີ.
- ມີທາດຊີ້ນປະມານ 2-2.5%.

ຂໍ້ຈຳກັດ:

- ບໍ່ສາມາດໃຊ້ມັນຕົ້ນສົດລ້ຽງສັດ ຕ້ອງເຮັດເປັນມັນຕົ້ນແຫ້ງ, ມັນ ຕົ້ນໝັກ ຫຼື ຜ່ານການຕົ້ມ.

- ກໍ່ດິນບ້ອກອ້ອມຂ້າງຂຸມສູງປະມານ 40-50 ຊັງຕີແມັດ ຫຼື ອາດໃຊ້ໄມ້ປ່ອງ ຫຼື ໄມ້ຈິງກໍໄດ້ເພື່ອລົດຕົ້ນທິນ ໂດຍເນັ້ນວັດຖຸທີ່ຫາໄດ້ງ່າຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບໍ່ມີລາຄາແພງ, ຝາຕ້ອງແໜ້ນ ມີຄວາມທົນທານໃຊ້ງານໄດ້ຫຼາຍປີ, ຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ນ້ຳຝົນໄຫຼເຂົ້າໃນຄອກ.
- ຂະໜາດຄວາມກວ້າງຂອງຄອກຂຶ້ນກັບຈຳນວນໝູທີ່ຈະລ້ຽງຄື 1 ໂຕຕໍ່ຜື່ນທີ່ 1,2-1,5 ມ² ສົມມຸດລ້ຽງ 10ໂຕ ຈະໃຊ້ຜື່ນທີ່ປະມານ 2-15ມ².

3.4 ການຂຸດຂຸມຄອກ

- ວັດແທກຄວາມຍາວ ຊຶ່ງເປັນທິດທາງດຽວກັບຝາຄອກ ແທກເຂົ້າໄປດ້ານໃນທັງ 4 ດ້ານໆລະ 30-40 ຊັງຕີແມັດ ແລ້ວຂຸດດິນໃຫ້ເລິກປະມານ 70-90 ຊັງຕີແມັດ ຫຼື ຕື້ນກວ່ານີ້ກໍໄດ້.
- ແບ່ງເຄິ່ງຂອບຂຸມທີ່ເຫຼືອທັງສີ່ດ້ານ ແລະ ຂຸດໃຫ້ເລິກລົງໄປ 30 ຊັງຕີແມັດ ຂຸດເປັນຮູບຄ້າຍໂຕແອວ (L).
- ໃຊ້ດິນບ້ອກກໍ່ໃສ່ເທິງໂຕ (L) ທັງສີ່ດ້ານ ຫຼື ອາດຈະໃຊ້ໄມ້ແບບຕີແບບ ແລະ ເທຊີມັງກໍໄດ້ ເພື່ອເຮັດເປັນເລັບຄອນກົດລົງໄປຕາມຂອບຫຸ່ມ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໝູ່ໃຊ້ປາກດູດຂອບຫຸ່ມເພສຍຫາຍ.

ລັກສະນະຂອງການຂຸດຂຸມ

(2) ຖົ່ວສະໄຕໂລ

- ເປັນພືດຕະກູນຖົ່ວມີທາດຊື້ນປະມານ 14-18%, ສາມາດນຳໄປປະສົມກັບອາຫານໄກໄດ້ 5-10%, ເປັດ ແລະ ຫ່ານ 8-15%, ໝູ 10-15%.

ຂໍ້ແນະນຳ:

- ຊອຍໃບສິດປະສົມກັບວັດຖຸດິບອາຫານສັດຊະນິດອື່ນ, ແຕ່ການໃຫ້ກິນສິດຫຼາຍເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ທ້ອງຢື່ງໄດ້.
- ດີແທ້ຄວນຊອຍຕາກແດດອ່ອນໆ 2-3 ແດດແລ້ວຈຶ່ງໃຊ້ ແລະ ສາມາດເກັບໄວ້ດິນໄດ້.

(3) ຮຳອ່ອນ

- ມີທາດຊື້ນປະມານ 12% , ພະລັງງານ 3.120 ກິໂລກະລໍລີ/ກິໂລ, ຖ້າເປັນຮຳຈາກໂຮງສີເຂົ້າຂະໜາດກາງ ແລະ ນ້ອຍຈະມີທາດຊື້ນພຽງ 7-8% ເທົ່ານັ້ນ (ເພາະເປັນຮຳແກ່ສ່ວນຫຼາຍ).
- ມີໄຂມັນສູງ 12-13% ເຮັດໃຫ້ມີກິ່ນຂົ້ວງ່າຍ.

ຂໍ້ຈຳກັດ: ບໍ່ຄວນໃຊ້ປະກອບອາຫານໃຫ້ໝູ່ນ້ອຍ ໄລຍະຢ່ານົມເນື່ອງຈາກມີທາດເຍື້ອໃຍສູງ.

(4) ສາລີ

- ໃຫ້ພະລັງງານສູງໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ກັບໝູ ແລະ ສັດປີກ 3.168-3.370 ກິໂລກາລໍລີ/ກິໂລ, ມີທາດຊື້ນ 8-9%, ມີກິດອະມິໂນຫຼາຍຊະນິດ ແລະ ມີທາດແຄນຊຽມ ແລະ ຟິດສະຟໍສູງ.

- ໝູທີ່ລ້ຽງທອມບໍ່ຄວນໃຫ້ກິນເກີນ 10% ຂອງປະລິມານອາຫານທັງໝົດ.
- ໃບແຫ້ງມີທາດຊີ້ນປະມານ 20-25% .

ຂໍ້ຈຳກັດ:

ມີສານຜິດກົດໄຮໂດຣໄຊຍານິດ ແຕ່ລົດລົງເມື່ອຖືກທຳລາຍດ້ວຍຄວາມຮ້ອນໃຫ້ , ພະລັງງານຕໍ່າ ຈະຕ້ອງໃຊ້ຮ່ວມກັບວັດຖຸດິບທີ່ໃຫ້ພະລັງງານສູງ

ຂໍ້ແນະນຳ:

- ບໍ່ຄວນໃຊ້ໃບມັນຕົ້ນສິດທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ປຸງແຕ່ງ ຫລື ຕາກແດດ ລ້ຽງໝູ ແລະ ສັດປີກ ຕ້ອງຕາກໃຫ້ແຫ້ງສາກ່ອນ.
- ບໍ່ຄວນໃຊ້ໃບມັນຕົ້ນໃນສູດອາຫານໝູນ້ອຍ ແລະສັດປີກອາຍຸນ້ອຍ.
- ໝູ ແລະສັດປີກໃຫຍ່ໃຫ້ໃບມັນຕົ້ນແຫ້ງ 15 % ໃນສູດອາຫານ.

ຖົ່ວເຫຼືອງ

ລັກສະນະເຮັດເປັນເລັບຄອນກິດ

3.5 ການກະກຽມຜົ້ນຄອກ

- ຂີ້ແກບ, ຂີ້ເລື່ອຍ, ໃບໄມ້ແຫ້ງ, ຫຍ້າແຫ້ງ, ເຝືອງຕັດເປັນທ່ອນ, ຕົ້ນສາລີແຫ້ງ(ຫຼັງເກັບກ່ຽວ) ຫຼື ເສດເຫຼືອອື່ນໆທີ່ສາມາດຍ່ອຍສະລາຍໄດ້ງ່າຍ.
- ດິນ ທີ່ຂຸດອອກຈາກຊຸມ ຫຼືດິນແດງ.
- ຖ່ານໄມ້, ເກືອ, ຂີ້ສັດ.
- ນ້ຳໜັກທີ່ກຽມໄວ້.
- ເຊື້ອລາຂາວທີ່ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດທີ່ຢູ່ຕາມໃຕ້ຕົ້ນໄມ້ໄຜ່ຊະນິດຕ່າງໆ.
- ນ້ຳໜັກຈຸລິນຊີຈາກທຳມະຊາດທັງຈາກຟິດ ແລະ ສັດ.

ຂັ້ນຕອນການເຮັດ:

- ກຽມຊຸມໃຫ້ໄດ້ຕາມຂະໜາດ ແລະ ພຽງພໍກັບໝູທີ່ຈະລ້ຽງ .
- ຊັ້ນທີ 1: (ຊັ້ນລຸ່ມສຸດ)ໃສ່ແກບ, ຂີ້ເລື້ອຍ ຫຼື ວັດສະດຸອື່ນທີ່ຢ່ອຍສະລາຍໄດ້ ທີ່ໄດ້ກຽມໄວ້ ເທລົງໃຫ້ສູງປະມານ 35 ຊັງຕີແມັດ ຫຼື ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຊຸມ ຖ້າຂະໜາດຊຸມກວ້າງ 3 ແມັດ ຍາວ 3 ແມັດ ເລິກ 70 ຊັງຕີແມັດ ຈະຕ້ອງໃສ່ແກບ ຂີ້ເລື້ອຍປະມານ 400 ກິໂລ.
- ຊັ້ນທີ 2: ໃສ່ດິນແດງ ຫຼື ດິນທີ່ຂຸດອອກນັ້ນລົງໄປປະມານ 10%ຂອງຊັ້ນທີ 1 ຄືປະມານ 40 ກິໂລ.
- ຊັ້ນທີ 3: ໃສ່ຖ່ານໄມ້ 10% ຂອງຊັ້ນທີ 1 ຫຼື ປະມານ 40ກິໂລ, ຖ່ານຄວນທຸບໃຫ້ມີຂະໜາດນ້ອຍທີ່ສຸດ(ທັບໃຫ້ມຸ່ນ).
- ຊັ້ນທີ 4: ໃສ່ເກືອ ໂດຍໃສ່ 1% ຂອງຊັ້ນທີ 1 ປະມານ 4 ກິໂລ ໃຫ້ທົ່ວ.
- ຊັ້ນທີ 5: ໃສ່ຂີ້ສັດແຫ້ງ(ຂີ້ງົວ,ຄວາຍ,ແບ້,ໝູ,ສັດປີກ)ໃສ່ 10%ຂອງຊັ້ນທີ 1 ຫຼື ປະມານ 40 ກິໂລ.
- ຊັ້ນທີ 6: ໃສ່ແກບ ຫຼື ຂີ້ເລື້ອຍລົງໄປໃຫ້ເຕັມຊຸມໃຫ້ພຽງ ຫຼື ໂນນເລັກນ້ອຍ.
- ເມື່ອໃສ່ວັດສະດຸຄົບທຸກຊັ້ນແລ້ວ ໃຫ້ຫົດນ້ຳໜັກຈຸລິນຊີຈາກທຳມະຊາດ ແລະເຊື້ອລາຂາວໃນອັດຕາສ່ວນ 2 ບ່ວງແກງຕໍ່ນ້ຳ 10 ລິດ.
- ປະໄວ້ 4 ມື້ ແລ້ວຈຶ່ງເອົາໝູເຂົ້າລ້ຽງໄດ້.
- ເມື່ອເອົາໝູເຂົ້າລ້ຽງແລ້ວໃຫ້ໃຊ້ນ້ຳໃນສູດປະສົມຂ້າງເທິງຫົດຕາມຕົນໂຕຂອງໝູລົງຊະລ້າງລົງພື້ນອາທິດລະ1-2 ຄັ້ງ.

- ໃຫ້ກິນມື້ລະ 2 ຄາບ(ເຊົ້າ-ແລງ).
- ນ້ຳໜັກປະສົມນ້ຳສະອາດໃນອັດຕາສ່ວນນ້ຳໜັກ 2 ບ່ວງແກງຕໍ່ນ້ຳ 10ລິດ ໃຊ້ເປັນນ້ຳດື່ມໃຫ້ສັດກິນແລະ ໃຊ້ອາບໃຫ້ໝູ ແລະ ຄອກໝູ ເພື່ອດັບກິ່ນ.
- ຖ້າລະດັບຂອງຂີ້ແກບ ຫລືຂີ້ເລື້ອຍຍຸບລົງກໍຕ້ອງໄດ້ຕື່ມເຂົ້າອີກໃຫ້ເຕັມພຽງປາກຊຸມ.
- ໝູນ້ອຍທີ່ຈະນຳເຂົ້າມາລ້ຽງໃນຊ່ວງທຳອິດຄວນໃຫ້ຫົວອາຫານເມັດສຳລັບໝູນ້ອຍສາກ່ອນ ແລະຫຼັງຈາກລ້ຽງໄດ້ນ້ຳໜັກປະມານ 30-40 ກິໂລຈຶ່ງໃຫ້ກິນອາຫານໜັກດັ່ງຂ້າງເທິງ.
- ສຳໝູລູກປະສົມຄວນປະສົມຫົວອາຫານ 20-30%.

ວັດຖຸດິບອາຫານໝູ:

(1) ຖົ່ວເຫຼືອງ

- ມີທາດຊີ້ນປະມານ 36-38%
- ໃຫ້ພະລັງງານ 3.300-3.500 ກິໂລ ກາລີ/ກິໂລ
- ຖົ່ວເຫຼືອເມັດເໝາະສຳລັບນຳໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ ເພາະບໍ່ທັນໄດ້ຜ່ານການສະກັດເອົານ້ຳມັນ.

ຂໍ້ແນະນຳ:

- ເມັດຖົ່ວເຫຼືອງຄວນປຸງແຕ່ງໃຫ້ສຸກກ່ອນ ດ້ວຍວິທີຕື່ມ, ຫນຶ່ງ ຫຼື ຂົ້ວເພື່ອທຳລາຍສານພິດທີ່ມີຢູ່ກ່ອນນຳໃຊ້ຄວນເກັບຮັກສາເມັດຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ສຸກ , ແລ້ວໄວ້ທັງເມັດຈະເກັບໄວ້ໄດ້ດິນ.

ປະສົມຢວກກ້ວຍກັບການນໍ້າຕານ

ປະສົມຢວກກ້ວຍກັບເກືອ

ໃຊ້ຜ້າແພ ຫຼື ເຈ້ຍອັດປາກຖັງ

ໃຊ້ຝາອັດປາກຖັງເກັບມ້ຽນໄວ້ ວັນ 8

3.8 ກຽມອາຫານໝັກ

ສໍາລັບອາຫານໝູລາດ:

ນໍາສ່ວນທີ່ໝັກທັງໝົດມາປະສົມກັບຮໍາອ່ອນ, ເຂົ້າປຽນ, ສາລີ ໃນອັດຕາສ່ວນດັ່ງນີ້:

- ອາຫານໝັກ: 2
- ຮໍາອ່ອນ: 2
- ເຂົ້າປຽນ/ສາລີບົດ: 1
- ມັນຕົ້ນແຫ້ງ: 1

- ປະສົມນໍ້າໝັກຈຸລິນຊີໃນນໍ້າຕົ້ມ ໃຫ້ໝູໄດ້ກິນໃນອັດຕາສ່ວນທີ່ໄດ້ບົ່ງໄວ້ໃນແຕ່ລະຊະນິດ.
- ພາຍໃນຄອກໝູບໍ່ຄວນໃຫ້ອົບເອົ້າ ໃຫ້ມີອາກາດລ່ວງໄດ້ດີ .

ໃສ່ແກບ ແລະໃສ່ດິນແດງ

ໃສ່ຖ່ານໄມ້

ໂຮຍເກືອໃຫ້ທົ່ວ

ໃສ່ຂີ້ສັດແຫ້ງ

ເອົາແກບຖິມແລ້ວຫົດນໍ້າໝັກ

ສາມາດຫົດລ້າງໝູນໍາອີກ

3.6 ກຽມຮາງນໍ້າ ແລະ ຮາງອາຫານ

- ຮາງອາຫານ ແລະຮາງນໍ້າຕ້ອງຕັ້ງໄວ້ຢູ່ໃນຄອກ ສະນັ້ນຕ້ອງເຮັດໃຫ້ດີ ຫຼື ຊອກອຸປະກອນທີ່ແຂງແກ່ນ ແລະ ທົນທານ.
- ມີບົວຫົດນໍ້າ, ຊວ້ານ ແລະ ຈິກ.

3.7 ກຽມອາຫານໝັກ

ການເຮັດອາຫານໝັກເພື່ອລ້ຽງໝູຂຸມ:ອາຫານສໍາລັບລ້ຽງໝູຂຸມ ແມ່ນ ການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ມີຢູ່ຕາມທໍາມະຊາດເຂດຊົນນະບົດພູດອຍໄດ້ແກ່ໝາກໄມ້ ແລະຜົດສີຂຽວຕ່າງໆ ເຊັ່ນເສດຜັກຕ່າງໆ,ຢວກກ້ວຍ, ເຄືອມັນດ້າງ, ເຄືອໝາກ ອຶ,ໝາກຮຸ່ງດິບ,ໜໍ່ໄມ້,ໝາກນັດ,ແຕງໂມ,ຍອດມັນຕົ້ນ,ໃບບອນ,... ນໍາມາໝັກ ເພື່ອເພີ່ມປະລິມານຈຸລິນຊີໃນອາຫານ ຊ່ວຍໃນການຍ່ອຍໄດ້ຂອງອາຫານແທນ ການນໍາມາຕົ້ມເໝືອນແຕ່ກ່ອນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງອາຫານຈາກທໍາມະຊາດ ເລົ່ານັ້ນຫຼຸດລົງ.

ຕົວຢ່າງ: ໝັກໝາກໄມ້, ເສດຜັກປອດສານພິດ 100 ກິໂລ ມີສ່ວນປະສົມດັ່ງນີ້:

- ນໍ້າຕານແດງ ຫຼື ກາກນໍ້າຕານ 4 ກິໂລ.
- ເກືອ 1 ກິໂລໝັກປະໄວ້ໃນຖົງຢາງ ຫຼື ຖົງຢາງດໍາປະໄວ້ 7 ວັນ.

ຈະໄດ້ອາຫານໝັກທີ່ມີຄຸນະພາບຈະມີທາດຊີ້ນປະມານ17,87%, ໄຂມັນ 1,78%, ຜະລັງງານ 3.500 ກິໂລກາລໍ/ກິໂລ. ຫາກນໍາໄປຕາກແຫ້ງຈະມີທາດ ຊີ້ນ ປະມານ 24% ສາມາດທົດແທນອາຫານສໍາເລັດຮູບໄດ້ 50% ຫຼື ໄປ ປະສົມກັບຫອຍປົ່ນ, ຮໍາອ່ອນ, ສາລີບົດໃຫ້ໝູກິນໂດຍບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ອາຫານສໍາເລັດ ຮູບ.

ວັດຖຸດິບ ແລະອຸປະກອນ:

- ຖົງປະລາສະຕິກ ຫຼື ຖົງຢາງດໍາ
- ໝາກໄມ້ ຜົດ ຜັກສີຂຽວຕ່າງໆ 90%
- ນໍ້າຕານແດງ 9,5%
- ເກືອກິນ 0,5%

ຂັ້ນຕອນການໝັກ:

- ຕັດຫລືຊອຍໝາກໄມ້, ຜົດຜັກສີຂຽວ, ຢວກກ້ວຍ,ບອນ,ປໍສາ, ໃບ ມັນຕົ້ນ ໃຫ້ເປັນຕ່ອນນ້ອຍໆ ຂະໜາດ 2-4 ຊັງຕີແມັດ.
- ຈາກນັ້ນໂຮຍເກືອ ກາກນໍ້າຕານ ປະສົມໃຫ້ເຂົ້າກັນ ແລ້ວນໍາໄປໃສ່ຖົງ ຫຼື ຖົງຢາງດໍາ, ໃຊ້ມືເນັ້ນ ຫຼື ໃຊ້ຢຽບໃສ່ບໍ່ໃຫ້ເຕັມ ຈຶ່ງວ່າງໄວ້ປະມານ 1 ສ່ວນ 3 ຂອງຖົງ ຫຼື ຖົງຢາງ ແລ້ວອັດໄວ້ທໍາມະດາດ້ວຍເຈ້ຍ ຫຼື ຜ້າແພ (ໃຫ້ມີຊ່ອງອາກາດເຂົ້າເລັກນ້ອຍ).
- ຝາປົກໝັກປະໄວ້ 8-12 ວັນ ກໍ່ໃຊ້ໄດ້, ໃນຍາມຮ້ອນ 5-7ມື້.

ຊອຍຢວກກ້ວຍ

ເອົາຢວກກ້ວຍໃສ່ຖົງ